

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral.-2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

Administrador: Juan Riutort)

LA AURORA

A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Mcey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer-Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N'Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Un discurs del Papa

En feu un de molt notable dia 30 de juliol an ets infants de Roma que anaren a combregar per conseguir de Deu que s'acab sa maleïda guerra i se fassen ses paus. Era aquell dia que el Papa havia manat que ets infants de tota la cristiandat combregassen per veure si conseguïen aqueixa gran cosa. El Papa volgué rebre aquell dia ets infants de Roma que havien combregat amb aquell objecte i los tirà aqueix discurs.

«Era ben just i natural que, havent convidats Nos tots els infants d'Europa a anar a combregar avui que fa dos anys que esclatà la guerra, de que tots duim dol, els infants de la nostra ciutat de Roma responguesen els primers. Més ran del cor del Vicari de Jesucrist com se troben ells, veuen més d'aprop les necessitats d'aqueix cor, coneixen millor les seues aspiracions i penes; nats ciutadans de Roma, a pesar de la tendresa de la seua edat, coneixen millor els batecs d'aqueix cor del món, que és la Seu del Papa; descendents dels sortats progenitors de la nostra fe, duen dins les venes la sanc de Tarcisi, que empeny el seu cor cap an el Sagrament de l'Altar, a on viu tota la raó de la seua fe i de la seua romanidat.

«Molta volta Nos hem demanat tristament si no és per ventura discordant de l'esperit de cristiana mortificació, imperiosament suggerit de les condicions dels temps, la vida que lluny dels camps de batalla, però no lluny de les conseqüències de la guerra, viu encara avui la societat humana? Nos hem hagut de respondre que la desolació, que una segona volta, segons la paraula de la Sagrada Escripura, desola tota la terra, no surt a la cara de la gent; i així amb tots els reclams an el reculliment i a la penitència que s'aixequen de tanta destrossa com fa la guerra, no sab la gent granada decantar-se del afalacs i atractius de la vida mundanal.

«Tremolant per això sobre la salvació del genre humà, però no desespèrant tampoc de la compassió d'Aquell que feu curables les nacions, Nos cerquem refugi dins una idea dins un auguri: que placia a la longanimitat del Pare Divinal atendre, més tost que a la penitència dels grans, a l'innocència del petitons. I per això a vosaltres Nos som girats, jo infantons! que, així com aplegau tot l'afecte dels vostros pares, los endolsiu els patiments i constituïu la seua esperança, així reculliu també l'afecte especialíssim del Pare dels feels, li endolsiu les amargures i sou la seua esperança.

«Mirant vos a vosaltres, estimats infants, i veient en vosaltres els infants de tot lo món que avui se són arrambats a la Taula Eucarística, Nos veim damunt mil cares la imatge de Deu, retratada dins el bell mirall de la vostra ànima càndida i contrasenyada d'aqueixa certa omnipotència, propia de la vostra boca suplicant.

«Omnipotència, en primer lloc, que és companyona de la vostra innocència, ja que davant Deu és de molt més aficac la veu d'un cor sempre pur que la d'un cor penitent i purificat.

«Omnipotència, en segon lloc, que és companyona de la vostra fluixedat, allà on l'Autor de tot Poder tria, per confondre la forsa enganadora del món, precisament lo fluix, lo malalt del món.

«Que si vos fan tan poderosos la vostra innocència i la vostra fluixedat, ¿com no us ha de fer més valents la predilecció particular que vos té el Bon Jesús?

«Qui abressà mai el Bon Jesús més que els infants? I ¿qui més que ells replegava p'és camins? i no volia que els aturassen d'acostar-se a Ell. ¿An'e qui digué que ens havíem d'assamblar més que a ells per entrar an el Reine del Cel? ¿Qui digué que no havíem de despreciar i que los tenia tant dins el cor, que valdria més caure dins mar que no escandalisar-los? I és allò que el Bon Jesús digué, que la sort i l'autoritat del infant és tan grossa com la d'un príncep hereditari, cridat no ja a una efímera i vana corona d'un reinat del món, sinó a la corona del Reine del Cel. Així és que els infants tenen en el Cel, això és, an el Reine d'ells, els seus ministres, que espinzellen davant el Trono de Deu les seues pregaries, com fan els Ministres de la terra amb les pregaries de Rei a Rei; i aqueix Ministres dels Infants, que són els Angels de la guarda, no han mester que los deixin en rar davant son Senyor, perque sempre se troben davant Ell i li veuen la cara.

«D'aqueixa tal omnipotència Nos hem confiat, jo infantons! ara que amb motiu d'aqueix segon aniversari de la guerra de tan funesta memoria vos hem convidats a acostar-vos a la Taula Celestial.

«Del gran motiu que inspirà el nostro convit, els vostros Rectors i els vostros Mestres, baix de la sabia direcció del nostro Cardenal Vicari, no han deixat de dar-vos una idea, proporcionada a la vostra intel·ligència.

«Per que vos romanga esculpit per tota la vostra vida dins l'ànima el recort d'aqueix moment i sempre tenguem memoria d'això, que en una època tan funesta com la present haureu escoltat de la boca mateixa del Vicari de Crist, sapigau de Nos, o fills meus, que fa bé dos anys, els homos que foren innocents i amorosos com vosaltres i que ja no hu són, s'esbenen, s'engrunen, se maten. El vostro cor, mansuet per natural com el del Bon Jesús, la vostra imaginació, feta per les imatges delitoses i fogissera de les escenes horribles, no abressa la grandaria de la destrossa que l'homo ocasiona a l'homo. Tal volta a qualcun de vosaltres serà arribat més viu i punyent l'eco del conflicte, de l'avi, del germà, del parent, arrabassats de ca-seua, partits cap a la guerra, i després romasos, i Deu no hu permeta! ferits, presoners, escampats ensà i enlà. Però pocs de vosaltres sortadament arribau a comprendre el feresat espectacle, i basta a la vostra intel·ligència poder avui aglapir l'idea que madurau més tart a la llum de l'història, de que sou incondients espectadors de la més aborronadora tragedia de l'odi humà i de l'humana bogeria, i que assistiu a la més tremenda expiació, que Deu amb secreta i infinita providencia haja mai obrada servint-se dels mateixos brasons de la societat pecadora.

«Nos, al contrari, come Pare d' tots el feels, Nos que dins els nostre cor retronen i regollen les dolors, penes i gemecs de tots els nostres fills, Nos ja dos anys que sufrim, exortam i pregam.

«Lo que hi ha, que fins ara foren debades les nostres exortacions a deixar anar les armes, fonc debades el nostro

envit a cercar per les vies de la raó i la justicia un acort i concordansa que pos terme i fi an aqueixa deshonrosa i seuvatge carnisseria. Per això, come biga de naufragi, Nos resoluérem de recórrer a l'invocació del socós divinal p'el medi omnipotent de la nostra innocència.

«Tal volta, pensàrem, Deu estarà, si no aplacat, cansat de tant de veure patir els seus desmemoriats fills, i se commourà davant els precis innocents, que són precis de just, com de just era el plant del seu Fill Redentor del mon.

«Tal volta, diguèrem, se renovarà an els peus dels altars el prodigi del fill d'Agar, fogisser dins la soledat de mo t i condemnat a fer-se mal-bé amb sa mare. Perduda Agar tota esperança, i aconortada de morir, *Deu escoltà la veu de l'al·lot d'allà on era* (Gen. XXI, 17), i així com un àngel cridà llavò Agar del cel i li digué: *no hages por*; així també porà Deu escoltar l'invocació de tots aqueix minyons: *exaudivit vocem puerorum de loco in quo sunt*), això és, de l'altar, i confiar a l'innocència d'ells el missatge de l'esperansa i de la salvació.

«Allargau, idò, o benvolguts i omnipotents infants, una mà an el Vicari de Crist, i confortau-li els seus vots de pau amb les vostres precioses pregaries.

«Vos seguiràn en tan humil demanda els vostros pares, els vostros germans, tots els granats de la vostra familia.

«Sí, vos seguiràn; perque si irresistible és per Deu la vostra veu suplicant, irresistible serà el vostro exemple per tots aquells que vos estimen i que sou el tot per ells.

«Ja sabeu allò que Nos volem. Volem que la societat humana deix anar l'odi i la destrossa, i que, després d'esser estada digna de Caim, torn esser digna d'Abel en les obres de la pau, de la feina, del perdó.

«¿Com i de quina manera? Respecte de la manera no formulam projectes ni plans per por de que llavò no agradin an els nostros fills, que són tots igualment benvolguts del nostro cor.

«Nos avui en tenim prou de refermar el nostro vot i deixam el complir-lo en mans de Deu Omnipotent de qui som el Vicari, Deu de justicia, de misericordia i de perdó. Ell dispondrà, de part damunt els designis dels homos allò que en la economia provida, sabia i indulgent de les generacions humanes veurà que és més conduent an aqueix bé improrrogable i suprem.

«Mentres tant, siau vosaltres avui, o fills meus, an aquesta Roma i dins tot lo mon, sobre tot an els llocs trists, massa extesos i massa planyívols, a on senyoretgen el ferro i el foc, siau davant Deu els nostros Missatgers de pau. Un sol infant per l'esplendor de la seua gracia, commou el cor de Deu i un infant tot sol posat en mans del navegant Alburquerque davora el Cap de Bona Esperansa, pogué altra volta apacivar la mar i salvar l'equipatge; i mil infants, milenars d'infants, no mouràn avui el cor de Jesús?

«Siau, idò, siau jo benvolguts! imitadors del infants dels hebreus, que sortiren a camí an el Senyor triumfant. Duguent rams d'olivera, los oferiren an el Rei Pacific; gloria, alabanses i honor; piadós *Hossanna* an el fill de Davit; també vosaltres alsau el ram d'olivera, símbol avui oblidat, i feis-

vos portadors de la bandera de la Pau, imploradors, autors de la pau.

«I Deu que alliberà de la mort els fills d'Israel p'el signe de la sanc brufada dalt les portes d'ells, alliberi vosaltres, les vostres families, tot lo món junt d'haver de córrer més sanc, per mercè d'aqueixa infinitament preciosa que banyà la Creu del Fill Divinal, i que avui, després de la mística menjada, vermelletgi damunt els nostros llabis, símbol encara una volta més de la Redenció i del Perdó que sols Jesús pot donar.

«La benedició de Deu fassa complir depressa aqueix vot que Nos surt més del cor que ro de la boca».

Això es el discurs que feu el Papa dia 30 de juliol an ets infants de Roma que anaren a combregar per conseguir de Deu que s'acab sa guerra. Això digué el Papa, com consta de la gran revista romana *La Civiltà Cattolica* de 19 de d'agost, d'on l'hem traduït paraula per paraula de l'italià, que fonc així com parlà el Papa an aquells infants.

Escoltau-ho, anti-clericals!

Parla es cèlebre Lluís Bonafoux, tan conegut per sa seua impiedat, gens sospitós d'afecte a l'Esglesia ni an el clero. Escoltaulo que digué s'altre dia damunt *Heraldo de Madrid* des clero francès, víctima de sa masoneria francesa:

Al principio de la guerra, cuando hubo que lamentar flaquezas, relegadas ya al olvido— y más vale así—, el clero dió ejemplo de acendradas virtudes al elemento civil, desmoralizado...

«—¿Quién eres tú? preguntó la falange invasora al único ciudadano que no había huído del pueblo y que estaba como derrumbado de trizteza sobre una piedra—. ¿Quién eres tú?

«—Yo soy el Obispo — contestó sencillamente.

«No sólo han sido pastores de almas esos sacerdotes de Cristo. Tambien had pastoreado los cuerpos confortándolos marcándoles un derrotero, restañando sus heridas, aliviando sus dolores...

«Más tarde, cuando Europa deje decir la verdad, toda la verdad; cuando no haya en el fondo tenebroso de ciertos antros mil manos para ahogarla, y en los patios de los cuarteles miles de bayonetas para transpararla; cuando pueda aquilatarse la conducta de cada partido y de cada personalidad en esta hora trágica del mundo; cuando se arrastre al banquillo personajes que ya reflejan en sus semblantes el pavor de las responsabilidades en que incurrieron y en sus cabelleras la ceniza de las penas que rebosan de sus corazones infames; cuando llegue, en fin, el suspirado día del balance, saltará a la vista el haber del clero, porque ha quedado á prodigiosa altura sobre todos los partidos políticos, singularmente sobre el que antaño le persiguió de muerte y que hogaño hace actos de contricción y pucheretes de beatá frustrada. Saltará, sobre todo, á la vista del mundo la excelsa figura moral de este Papa, inaccesible al halago y á la amenaza, derecho en su camino, donde tropezó más de una vez con los abrojos de un calvario.

«En estos días de bélicos mensajes de Reyes y Emperadores, de Zares y

presidentes, permítaseme refugiar-me en esas humildes plegarias por todos los que no existen, por los débiles y desarmados, porque se acuda á las vías de la razón y de la justicia para arreglar el pleito sangriento en que se ha metido el mundo, permítaseme—á mí...— unir mi voz á las de los Mercier, Charost y el Papa, en las plegarias blancas.»

Real Orde sobre

Monti-Sión

Sa segona mitat del segle XVI i primera del XVII, la Companyia de Jesús s'establí a Mallorca alsant l'església i el col·legi de Monti-Sión amb ses almoines de piadosos donants. Quant el Rei Carles III tregué es Jusuïtes d'Espanya, va dispondre des seus bens, distinant-los en general a ensenyansa, i es col·legi de Monti-Sión passà per una partida de vicissituds fins que romangué destinat a Institut de 2.ª Ensenyansa. S'Estat no se cuidà de conservar s'edifici, que utilisava, i per això tornà veí i tractaren de fer i han fet ja un altre edifici per Institut, que ja funciona. Com ses coses s'arreglaren una mica entre s'Estat i l'Església amb so Concordat de 1851 i convenis posteriors, s'Estat regonegué l'església de Monti-Sión com del Bisbe de Mallorca, sensa dir quina era sa partió entre l'església i el col·legi, fins a s'extrem de que l'Institut ocupava ets alts de la sacristia, lo qual era un contrastent. Mudat l'Institut a s'edifici nou, lo lògic era que se ficàs sa partió entre sa propietat de l'Església i sa de s'Estat. Per fer això s'instruí un expedient, i s'Arquitecte Provincial, Don Guillem Reynés, rebé s'encàrrec oficial de dictaminar, en vista d'ets antecedents que obraven a la Delegació d'Hivenda, per on havia de passar sa retxa divisoria entre sa propietat de l'Església i sa de s'Estat. El Sr. Reynés trassà un pla de tot s'edifici, i marcà aquella retxa, segons ell cregué que pertocava. La proposta passà a Madrid; i, després de tots es tràmits pertinents, el Sr. Ministre acceptà per una Real Orde la delimitació o divisoria que marcà el Sr. Reinés. Això, ni més ni pus, és lo que hi ha hagut. De manera que aquí no hi ha més que l'Estat i l'Església de Mallorca, això és, sa nostra Superior Autoritat Diocesana, han tractat d'aclear i ficar una retxa divisoria de dues propietats. S'Estat no ha tractat amb la Companyia de Jesús; s'Estat no ha regonegut ni cedit res an els Pares Jesuïtes ni aqueis han demanat ni reclamat res a s'Estat. Negú més que l'Autoritat Diocesana ha instat ni demanat a l'Estat; per això aquella Real Orde va dirigida exclusivament a l'Autoritat Diocesana. Essent sa cosa així, ¿com aqueixa Real Orde pot haver causat ni causar cap perjudici a l'Ajuntament de Ciutat? ¿Quin dret pot tenir l'Ajuntament ni quines veus en tota aquesta cosa?

¿Que s'Ajuntament ha demanat a l'Estat que li cedisca s'edifici de Monti-Sión?

Es ben ver; pero també és ben ver que s'Estat només pot cedir a s'Ajuntament lo d'ell, no lo d'ets altres, no lo de l'Església. Per lo mateix, per cedir a l'Ajuntament, primer s'Estat ha de veure què és lo seu, lo que pot cedir; i aqueixa Real Orde no té altre objecte que ficar lo que és de s'Estat, lo cedible, i lo que no hu és, lo de l'Església, lo que s'Estat no pot cedir.

Això ja veure que sa pretensió d'uns quants senyors de s'Ajuntament de Ciutat contra aqueixa Real Orde, és de lo més desbaratadet, sensa cap ni peus i ridícul que's pugja concebre, i los fa mostrar sa filassa i altres coses gens honorífiques.

Sa sessió que hi hagué dilluns a s'

Ajuntament posà de manifest s'inconciencia, s'informalitat, sa buidor de closca i sa blaiura d'una partida de Retgidors.

En canvi demostraren tenir seny i formalitat i bon sentit i que són dignes de representar Ciutat es nostros estimadíssims amics D. Alfred Llompart, D. Francesc Barceló, D. Antoni Oliver i Roca, D. Jusep Font i Arbós, D. Juan Aguiló i Valenti, D. Antoni Planes i els altres Retgidors que votaren amb aqueis contra s'urgencia de sa consulta an ets advocats sobre sa Reial Orde: nou entre tots.

Lo bo és que es dos advocats que sa majoria de s'Ajuntament anomenà dilluns per que dictaminassen si procedia recórrer s'Ajuntament contra sa Reial Orde, dimegres contestaren que no porien acceptar tal encàrrec, amb lo que demostraren tenir una mica més d'allò que frigen, que no es senyors que los havien feia tal comanda.

¿I altres questions no hi ha més... urgents que això de Monti-Sión per s'Ajuntament de Ciutat, en tants de rams com abruga sa seua administració? ¿Ja hu val amb aqueis senyors de s'Ajuntament! Tant de zel per lo que no los pertoca i tan poc per lo que los pertoca ben d'aprop!

La Consagració

del Bisbe de Mallorca

Ha d'esser dia 1 d'octubre a la Seu de Valencia; l'ha de fer l'Eminentísim Cardenal Arquebisbe de Toledo i li han d'assistir el Bisbe de Coria, valencià, i el Bisbe de Sion, ervissenc. Beníssim!

Zeppelins gegantins

Es corresponal des periòdic de Nova York *The World* escriu de Berlin que ets alemanys acaben de fer uns zepelins tan grossos i tan grossos que, si es vent los favoreix, poren anar bellament d'Alemania an ets Estats Units. Dos d'aqueis animalots ja volaren part damunt Inglaterra no fa gaire. Estàn engarbullats de tal manera, que ses bales i bombes tendran mal de capturarlos. Poren dur 103600 explosius, això és, prop de cinquanta tonellades de concert. Veïes si hu serà blau es fester.

Aqueis zepelins gegants seguiràn volant part damunt Inglaterra i Escocia amollant-hi bombes, però no damunt Irlanda.

Aquell periòdic acaba dient: «Tal volta aqueis zepelins gegants fassen vera aquella profecia de Nostradamus, que diu que Londres l'esbucaran veles que hi aniran a l'aire».

El Bon Jesús mos assistesca i mos deix morir confessats. Amèn.

Altres bony m'ha eixit!

Sí que hi anam cap a sa pau! Dilluns mos arribà sa nova de que Rumania havia declarada sa guerra a Austria.

Rumania és una nació petita que està entre Austria i Rússia. Des que esclatà sa guerra aquesta nació anava tramoletjant, ara a favor de Rússia, ara a favor d'Austria i Alemanya; sa questió era treuren tot es partit possible. Rumania és així. Quant hi hagué sa guerra des Balkans, que Rumania no hi havia presa part, i llavó acabaren ses nacions baltàiques per baraiarse elles amb elles (Servia i Grecia contra Bulgaria), Rumania, com va veure apurada de tot Bulgaria, la va invadir i n'hi prengué un bon talabant.

Es segur que ara, com veu Austria un poc apurada amb sos russos per un vent i per s'altre ets italians i Bulgaria embotonada amb sos aliats devers

Salònica, ha volgut provar fortuna per veure si farà qualche tibada bona.

Aquí lo que hi ha, que es comptes li porien sortir errats, perque són molts que se'n van a cercar llana i tornen tosos. Sa questió és que es russos no poren braveljar gaire amb sa gran mortandat que han tenguda an aqueixa ofensiva contra Austria, ofensiva que està capturada. Si no poren fer recular ets austriacs, devers Galitzia; si fins a Riga no han pogut fer moure un peu an ets alemanys, no hu sé que se faràn el's si poràn ajudar gaire an es rumans; i, si no los aida altra nació an aqueis, és ben segur que Austria los se menja frita.

Per de prompte es periòdics alemanys i austriacs sembla que no'n estàn gaire retgirats, i diuen que Alemanya i Austria ja tenien prevista aqueixa feta de Rumania i que estàn preparades per lo que se pogués estrevenir.

Ja hu veurem que resultarà d'aqueixa declaració de guerra de Rumania a l'Austria.

Anar a fer càlculs i vaticinis de lo que succeirà, és perdre es temps.

Bon camí per arribar a sa pau!

Italia ha declarada sa guerra a Alemanya. Ses relacions diplomàtiques quedaren rompudes amb Alemanya quant Italia declarà sa guerra a Austria, però no hi hagué declaració de guerra contra Alemanya. Ja és una bona manera d'escollar sa veu del Papa, que clama a totes ses nacions en guerra que fassen ses pans! No li arrendariem a Italia sa ganancia que li pugja venir de tal guerra, si hem de judicar per lo que ha fet fins avui. Pobre Italia! Molt tendràs que agrair los a sa man revés an es polítics que't governen! El Bon Jesús s'en apiat!

Com se troba Montenegro

Des que hu prengueren ets austriacs diuen que la cosa ha mudat de vert en blau, és a dir, sa situació ha millorat moltíssim. Ses Autoritats austriacques se desturmellen per posar totes ses coses bé i que la gent n'estiga contenta; milloren molt s'administració pública; no falten queviures, aboleixen abusos, malavetgen que reïni per tot sa justícia i s'orde. Ses botigues han de vendre ses coses an es preu que s'Autoritat Militar ha senyalat, que és un preu raonable, i s'Autoritat ha pres per compte seu es vendre es tabac, sa sal, es paper, es petroli, es mistos, per evitar que es botiguers no hi volguessen guanyar massa. Així és que sa gent n'està ben satisfeta de sa dominació austriaca. Més val així.

Es nins francesos i sa pau

Diumenge (20 d'agost) a Paris milers de nins feren una grandiosa manifestació dins ses esglésies, tantes com n'hi ha, oïnt missa i combregant, en honor de la Mare de Deu de Lourdes, de manant-li que fassa acabar sa guerra i reinar sa pau per tot arreu. S'aplegaren un sens fi de nins, i feren una processó amb el Santíssim p'es carrers, sa banda des cap-vespre, amb un orde i una devoció mai vista.

Soldats italians

agraits an el Papa

Sa partida de soldats italians que estaven presos a Constantinopla, los amollaren es turcs i han pogut tornar a Italia. Qui conseguí que los amollassen, fonc el Papa per via des seu Delegat Apostòlic de Constantinopla. Aquells soldadets han escrita una carta an el Papa donant-li milions de gracies des favor grossíssim que los ha fet.

El Papa sempre se porta come Pare

de tots es cristians, sobre tot des desvalguts i necessitats.

¿E-hu sentiu, anti-clericaletxos biduïns?

¡Aqueis submarins!

S'altre setmana arribà notícia, procedent de Suïssa, que feia pocs dies que an el mar del hort, entre Inglaterra i Bèlgica i Holanda, un escabotell de submarins alemanys toparen una esquadra inglesa; i, en loc d'aquesta afonar aquells, aquells afonaren dos creuers de tal esquadra i en mal feriren altres dos. Es un nou cas de que ets aliats efectivament son es reis de la mar. ¡Endavant ses atxes!

S'ofensiva franco-inglesa

Es famos crític militar anglés Repington diu damunt *The Times* de Londres:

«Tot lo mon regoneix que s'inimic es fort, que ses seues defenses son poderoses i que sa seua resistencia segurament serà desesperada.»

«A França esperaven impacients es nostro atac, i ara ja no hi ha inconvenient de confessar que feia temps que estàvem preparats per envestir.»

«En quant an es caràcter d'ets atacs, jo don sa preferència a sa tàctica des general Brussilof (rus), que atacà en tota sa línea, pijant més a uns punts que no a altres, aturant així que s'inimic se pogués aboldronar i concentrar contra ets atacs principals.»

«Si no hu feim així, resultaria que sa superioritat numèrica no pot exercir tota sa seua influencia i que hi ha es perill de que s'inimic no acaramull totes ses seues reserves contra ets atacs principals, fent problemàtic s'èxit d'aqueis.»

S'ofensiva russa

La Veu de Catalunya de Barcelona té un crític de guerra que hu fa molt bé, així com la primera en tenia un que hu feia malamentíssim. L'hagueren de treure perque les bollava totes. Aqueix d'ara, un tal B. de Rocafort, se'n desfà com tot un homo; és desapassionat i diu sensa revolaries lo que passa. Aqueis dies baix des titol de *Dos sistemes*, ha dit tot això, que bé mereix lletgir-se i tenir-ho en compte:

«La nova del rellevament d'En Kuropatkine s'ha confirmat; el substitueix el general Ruskin.»

«De Copenhague, i per referencies de Rússia mateix, diuen que el Zar feu alguna indicació a en Kuropatkine sobre la quietut que s'observava en tot el sector del N., contrastant amb l'activitat d'En Brusilof al sector del S.»

«En Kuropatkine va contestar:

«—Tal com estàn les posicions alemanyes en l'actualitat, si ataco, faré matar moltíssims soldats, i l'èxit serà molt petit.»

«La resposta fou el trasllat al Turkestà.»

«Ha triomfat doncs, el sistema d'En Brusilof. «Amb tal d'obtenir un èxit, no s'ha de reparar en les perdes que costa.» Sistema que ha produït les immenses hecatombes de que parlen, no ja els comunicats alemanys i austriacs, que poden esser interessats, sinó els corresponals dels diaris neutrals. Un periòdista espanyol que estigué en aquells indrets on lluitaven els exercits d'En Brusilof, descrivia l'espectacle horrorós d'aquells camps interminables materialment coberts de cadàvers russos.»

«He'us-aquí una sistema del qual En Jofre n'és resoltament adversari. El generalíssim francès es considera directament responsable de la vida de cada un dels seus soldats, i se'n mostra avar en tal forma, que ha estat objecte de crítiques fortes per part d'alguns dels seus compatriotes, que l'han titllat d'excessivament apàtic i han retret a Fabius Cunctator.»

«En Jofre, home d'esperit fort, ha deixat dir, i ha recordat, sens dubte, que els que censuraven a Roma l'«apàtia» nel prudent Fabius, conseguiren que el Senat el destituís i nomenés en son lloc a Paulus Emilius i a Terentius Varro capitostots dels cridaners. I conseguiren també que aquests plantessin cara desseguida a Anibal... i que el capdill cartaginès fes una horrible destrossa.

«En Brusilof és actualment alabat pels èxits obtinguts, que falta veure. Els darrers comunicats russos no són massa tranquil·litzadors. A En Jofre, vencedor o vençut, centenars de milers de mares i d'esposes el beneiran.»

Sa situació de Grecia

Sembla que de cada dia ses coses s'hi posen pitjor. E'hi contribueix molt estar tan aprop de Servia, Bulgària, i Turquia, que són nacions belligerants, i llavò sa circumstància d'esser una nació petita i per lo mateix fluixa en comparansa de ses grans nacions.

Ets aliats, que han tirats tants de llamps i pestes a Alemanya perque, per atacar França, esbroncà per dins Bèlgica, llavò ells, com hagueren de buidar des Dardanels, a on oblingueren aquella... victòria tan colossal, se plantaren a Salònica, ciutat de Grecia, i s'hi fortificaren com si fossen la cas-seua amb s'excusa de defensar Servia, atacar Austria i Bulgària. I allà s'estàn de d vers Nadal. Grecia va comen-dre que no poria fer de maleïda perque ets aliats no l'esbenassen, i... callà i mirà. Sembla que a Grecia sa majoria de ses simpaties són per Alemanya, però Alemanya no los pot amparar de tant lluny contra ets aliats, i es grecs han hagut de trampoletjar entre uns i altres per salvar es pellet. Ets aliats han amparada sa llibertat de Grecia, nació petita, fins a tal extrem que mesos enrera, se quadraren i digueren a Grecia:— O llevés aqueix Ministeri que't governa i disols ses Corts, o noltros te tenim xeroia. I Grecia no tengué altre remei que abreviar es Govern que tenia i disoldre ses Corts. El Rei donà orde de que ses tropes no fessen resistència ni an es Búlgars ni an ets aliats, i que reculassen davant uns i altres per no pitjorar de situació. Ara es búlgars empenyen fortet per sa banda de Macedonia i les se donen granat amb servis francesos i inglesos, i se són apoderats de una partida de poblacions gregues. Iddó bé; sembla que ara ets aliats estàn molt cremats des grecs, seposant-los venuts a Alemanya, i es diaris francesos atien es foc, dient que's fa precis declarar la guerra a Grecia. ¡Pobre Grecia! ¡Pobre llibertat, pobre dret de ses nacions petites, si no tenen altres defensors que ets aliats!

Un Mercader Nou

VIII

Ses oronelles comensaven a cantar i En Juan, quant les va sentir, pega bot des llit, se vesteix amb quatre grapedes i, an còs de camí i arromangat fins an es colzos, se'n va cap a sa païssa, treu sa somereta i comensa a fregar-la. Tan fort fregava l'home que aquell animal, que tenia pessigoies se va arribar a veure irritat, i quant En Juan amb so freguer-la li arribava per sa panxa, que era allà on tenia ses pessigoies, se posava a giscar i a donar cosses.

En Juan, quant veu es comportament d'aquell animal, pensà que son pare li havia dit, que havia de comprar sa llendera en gros, i tot depressa se'n va a una botiga, compra un rest de corda de tambó, ne posa una bona trossada an es garrot de ses corretjades i, cada vegada que sa somera giscava o tirava cap cossa, li envergava una partida de llenderades que se'n

duien es pel. Aquell animalet se arribà a veure perdut; i tant En Juan el va amassolar que, quant el fregava per allà on tenia ses pessigoies, no més feia un escarrufament, sensa que giscàs ni tiràs cap cossa, per por de ses llenderades que venien derrera.

— ¡Ell per lo vist, diu En Juan, ses someres són com ses mules i ses dones! De manera que poren dir: *mula, somera i dona, es garrot la fa bona*; i qui no hi creu, que venga a mi i le hi faré tocar amb ses mans.

Quant En Juan va estar cansat de fregar-la, agafa unes estidores i li fa sa cabeiera: llavò du un ribell ple d'aigo i un pedàs, i la va rentar fins que la va tenir més neta que la plata i, després que li va haver mortes totes ses mosques, la se mira de cap a peus i, tot satisfet de sa seua obra, diu a sa somera:

— ¡Lo que és ara te pots presentar an es mateix Rei! Se cert que quant te treuré an es còs, tothom te mirarà! ¡Sabs que t'he posada de garrida!

Després que hagué dit això, entra sa somera dins sa païssa, li dona ració doble, perque volia que tengués força per córrer an es còs, i se'n va cap a sa seua cambra a rentar-se.

P'es camí se topa amb En Manuel, que se'n anava cop piu feim, i com En Juan no tenia altra cosa dins es cap més que's fer córrer sa somera, tot d'una li diu tot xalest:

— ¿Que no has de venir a veure córrer sa meua somera? T'assegur que passaràs molt de gust: perque és un animalet tan faiguer que vola.

— No, diu En Manuel, ja he corre-gut que basta i tan redó n'estic de córrer que no'n puc sentir parlar.

— Homo, diu En Juan, no t'enfadis, que quaisevol que te sentis parlar d'aquesta manera, se creuria que t'han fetes córrer ses vergades. Si tan de greu te sab que te parlin de córrer, podem haver acabat i tan amics com abans. Posaria missions que has somiat que corries i feies ses coes.

— No, ell jo estava ben despert, diu En Manuel entre sí mateix.

— ¿No és ver que feies ses coes? diu En Juan.

— ¡Feia ses coes! diu En Manuel entre sí mateix. Ben bé que anava jo davant! Si fos anat derrera, no me'n hauria duites tantes cadirades com me'n vaig dur!

— Jo també he somiat, seguía diguent En Juan.

— Ja sé jo lo que me costa es teu somiar, diu En Manuel entre sí mateix.

— Que feia córrer sa somera i me'n he duita sa joia, seguía diguent En Juan.

— ¡Jo me'n he duits un esplet de cops blaus, diu En Manuel entre sí mateix.

— ¿Que vendràs o no vendràs? diu En Juan.

En Manuel, que no li agradava gens aquell frit, sensa tornar resposta, gira en redó i me deixa En Juan en porret.

— Per mi aquest homo, diu En Juan, ha menjades nesples verdes i l'han posat ben asmús.

Quant En Juan fonc dins sa cambra, se va donar una bona ensabonada, se feu sa clenxa i llavò se'n va a berenar.

Tot d'una que estigué bé de panxa, ja és partit tot depressa a pagar es beure a sa somera, i com va posar peu dins sa païssa i me veu sa somera que s'era bolcada i estava més bruta que un porc, se pega un toc an es cap i un parei de potades i tot enfadat diu a sa somera:

— ¡Ah grollera! No t'he feta jo tan neta perque tan prest te tornasses embrutar d'aquesta manera! Tu no deus sebre sa suada que he pegada per fer-t'hi. ¡De manera que ara no tenim res an es fus, que he feta sa feina d'En Nofà! D'aquesta manera tan bruta, no ets presentadora, me tirarien fanc per sa cara, si te treia an es còs d'aquesta

manera. ¡Si no fos per donar compte a Deu, ara te inflava com unes xeremies!

Callà una estona contemplant sa somera, i llavò torna seguir diguent:

— ¡Vaja, Juan! ja pots esser partit altra volta a rentar aquesta grollera! ¡fora vessa, i lo que s'ha de empenyorar, que se venga!

De molt mala gana i gronyint gronyint, torna En Juan agafar es ribell, i ja és partit a rentar sa somera. Quant la va tenir altra volta ben neta, la ferma molt curta, a fi de que no se pogues bolcar, i se'n va a mudar-se sa roba per anar a l'Ofici.

Ses campanes de l'esglesia se posen a repicar a les totes, i al instant es carrers varen estar plens de gent que se n'anava cap a l'esglesia.

Donava gust veure passar aquella gent, tan contenta i tota mudada amb sa roba millor que tenien: sobre tot ses al·lotes tiraven *el resto*, valien uis per mirar. Ses mares les acompanyaven totes gojoses i no acabaven de mirar-les-se, ni hi quebien de satisfacció.

Comensa l'Ofici i l'esglesia estava de gom-en-gom, i s'hi sentia allà dins una calor fora mida. Ses dones bé feien navegar es ventai i ets homos de tant-en-tant s'aixugaven sa suor. Varen cantar una missa de solfa plana i, per lo que eren es cantadors, no se pot dir que les sortís malament. Se fa hora de comensar es sermó i es predicador puja dalt sa trona i deixa caure un sermó de pinyol vermei. Encara es Predicador no havia feta *Ave Maria*, i s'escolà, que estava assegut an ets escalons de s'escala de sa trona, ja treia saupes per llarc: tot lo contrari d'En Juan que badava uns uis com uns salers i no perdía de vista es Predicador, i tant de gust passava sentint aquell sermó, que es qui estaven davora ell el sentien que deia:

— ¡Això són sermons! ¡Això és un homo sabut! ¡Mirau que bè en toca de capitols!

S'acaba l'Ofici i la gent ja fonc partida a buidar. A sa sortida de l'esglesia tots se feien llengos de lo bé que era anada aquella funció, sobre tot es Predicador hu havia fet bé ferm, i deien d'ell que sabia més que Seneca.

Es Bal·le amb tots es retgadors, que tal dia no faltaven mai a l'Ofici, quant sortiren de l'esglesia, entraren dins sa Vicaria, per donar es molts d'anys an el Sr. Vicari i s'enhorabona an es Predicador. Es Vicari les obsequià amb un refresc, i després que hagueren feta sa xarredeta i fumats es corresponent xigarret, se despedeixen des Vicari i des Predicador, i cadascú pren per son vent.

P'es carrers era una processó de carros plens de gent que se'n anaven an es còs. Es xeremies tocant ses xeremies, i uns sis o set al·lots que duien ses joies, acompanyaven es Bal·le des còs, i se'n anaven a comensar ses *Corregudes*.

Quant En Juan sentí ses xeremies, tengué foc dins ses sabates, i de trot de trot, ja li ha estret cap a s'hostal; i tot d'una que arriba se treu es jac, se posa mocadoret a coll, agafa una bona verga, treu sa somera i ja és partit cap an es còs.

Es carros així com arribaven, se posaven un an es costat de s'altre, fent dues fileres una a cada part des còs. A sa part de baix e-hi havia ses dues astes, una a cada part i a's mig sa joia que havien de córrer.

Quant tot va estar compost, ses xeremies se posen a tocar i es Bal·le, anant a cavall i duguent sa vara en sa mà, surt a's mig des còs i se'n va an es punt de partida per donar es sus.

Lo primer de tot varen córrer ses pomes, i se presentaren a sa retxa un xinxe de al·lots i quant varen estar tots en fila, es Bal·le diu:

— ¡Sus!

Parteix llavò tot s'avalot, i aquí queia un al·lot i allà en queia un altre

i quant arribaren a sa joia, es Bassiner les tirà al aire una mocadorada de pomes, i n'haguésseu vistes de grapedes i de sempentes, per veure qui poria aplegar-ne més de pomes.

Després de haver *corregudes ses pomes*, surt a's mig un al·lot amb una canya, que tenia penjats un mocador i dos ventadors; era sa joia de ses al·lotes.

Quatre al·lotelles, sensa sabates, amb ses faldetes arregussades i amb sos caps des mocador des coll fermats derrera, se presenten a sa retxa. Es Bal·le les fa posar en fila, i quant no n'hi va haver cap que sortís més que s'altra, diu:

— ¡Sus!

Aquelles al·lotes ja són partides totes a la par, tu pots i jo no puc, i a l' instant ja n'hi va haver dues que comensaren a treure es cap devant; i, com més anava, més repreñien, fins que aquelles dues, que quedaven derrera, venen que no tenien res que fer, que es perdre era segur, i s'aturaren: ara ses altres dues se varen agortar es costat fins que a s'arribada n'hi va haver una que va pegar fua, i va entrar devant s'altra un parei de passes.

Després de ses al·lotes ets homos *corregueren es pollastre*. Sis se presentaren per córrer sa joia, descalsos, arromangats es calsons fins pardemunt es jonois i ses mànigues de sa camia fins pardemunt es colzos, mostrant unes comes i uns brassos, que se coneixia que havien vist es sol: per sa cinta duien una corretja ben estreta i anaven sensa res p'es cap.

Es Bal·le les fa posar a sa retxa: pero com se vellaven tant es batuts uns amb sos altres, sempre n'hi havia qualcun que treia es còs devant ets altres.

Cansat es Bal·le de no poder-los fer posar conforme, les fa posar amb un jonoí en terra i quant va veure que tots estaven bé diu:

— ¡Sus!

Aquells sis corredors ja li han estret a la vela per avall cap a sa joia, i a ses cinc o sis passes un, que era homo que corria molt a una fua, les passa devant i an es tret de cinquanta passes les n'havia avensades deu; però com havia feta de la guerra pota a sa partida, aviat va haver acabats es menuts, s'alé li comensà a faltar, i ets altres el se tiren derrera. Sols tres arribaren a ses astes, i unes deu passes abans d'arribar a sa joia, peguen fua, i es qui tengué més comes, quant arriba a sa joia, enverga bot i l'agafa amb sa mà.

Llavò tocava sortir a rol·lo En Juan, i se presenta a sa retxa amb sa somera, ben provist d'un bon venable; Sols un ase sortí a fer-li la competència; era aquest ase un animal ben fet, gras, que no li trobaven ses costelles, tenia es còs de cavall, era net de comes i de potes, ben ombretjat; en tot aquell contorn tenia fama de molt caminant. Era s'ase del Senyor Miquelet, un senyor d'allà, cenegut de tothom. Deien de s'ase que per córrer en volia amb qui alenava.

Se posen a sa retxa sa somera i s'ase, i aquest se comensa a destrempar, que no hi havia medi de fer-lo estar aturat: tot lo contrari de sa somera que quedà clavada allà, sensa moure peu ni cama. En Juan estava axancat demunt sa somera amb so venable alt, esperant que es Bal·le donàs es sus, per envergar-li cimada per que s'animalet partís ja ben arrancat.

Tot d'una que pogueren fer estar s'ase un poc aturat an es costat de sa somera es Bal·le diu:

— ¡Sus!

Tot d'una que En Juan sentí es sus etziba esclafit a sa somera i pega tal crit, que el varen sentir de tot es còs. Aquell animal abaixa es cap, se tira ses oreies dalt es coll, pega un parei d'aixecs, que per poc més va fer anar En Juan per sa pols, i ja és partida de quatres; però com s'animalet te-

nia poca forsa, perque estava magre, feia tan poca via que un homo l'haguera seguida. En Juan, que se pensava que sa somera feia tanta via que taiva es vent, s'aboca demunt ella, extén es brassos i amb uns crits desafortats comensa a dir:

—¡Ah, menuda! ¡Sa joia és nostra!

La gent, que era anada a veure córrer, quant sentien En Juan amb aquells crits i veien que sa somera feia tanta via com un caragol, no se porien aguantar de riure. Així és que, com En Juan passava per ran des carros, es qui havia dedins li deien:

—¡Dona lliendera! que s'ase ja te passa!

En Juan se girava darrera per veure si s'ase era molt aprop, i quant el veia que li anava just darrera, pegava altre crit i enflocava cimada a sa somera: pero no per això aquell animallet feia més via, perque ja acabava es menuts de tot.

Es qui feia córrer s'ase, estava fòra corda, p'es seu gust allà mateix l'hauria mort; perque aquell bo d'animal, caparrut com tots ets ases, li passà p'es carabassot de no voler passar davant a sa somera i li anava darrera darrera, sense que fés cas de ses garrotades que, come calabruix, li queien demunt ses costelles.

Quant En Juan arribava a sa joia, tira es venable a l'aire i amb tota sa forsa de sa seua veu diu:

—¡Visca sa somera!

A l'instant En Juan estigué enrevoltat de gent, i l'homo més mes que un ca amb un os amb sa joia en sa mà, no s'aturava de dir:

—¡Que'n venguen d'ases corredors! i vorem si li embruten sa retxa an aquesta somereta! ¿Que no l'heu vista que no tocava sa terra, que rebotia? Si me n'oferien cent duros, no les m'escollaria: un animal bo, com és aquest, no te preu; per molt que'n paguin, sempre es barato.

En Juan no parava de bravetjar sa seua somera movent gros alguer, i la gent e'hi reia massa perque tant sa bistietia com l'amo feien moltes de riaies.

LAU PEL-D'OR.

Es set plets

(Acabatai)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que el pobre Pere se'n entra dins Ciutat, tot orugat, i no gosava acostar-se a negú de por que no li succeís un nou entrevers.

Pren per un carrer molt estret per no topar tanta de gent, però hi topa una senyorassa que devia fer deu roves i que se'n anava *tris-tras tris-tras* daixo-daixo, sense descompassar-se gens, i parava de banda a banda de carrer.

En Pere tot d'una li anava darrera-darrera, però arriba a perdre sa paciència, y diu a sa senyora:

—Senyora, per amor de Deu fassa la mercè de decantar-se una mica, i jo poré passar, que si vostè no frissa, ha de considerar que ets altres no són com vostè.

Aquella senyora se gira an En Pere, el se mira de dalt a baix i sense badar boca li torna girar s'esquena, i segueix de d'allà *tris-tras tris-tras*, i sense descompassar-se gota, sempre ben p'es mig des carrer, parant-lo de banda a banda, que amb ses brassetjades que feia pegava per ses parets.

Topaven altre gent, que s'aficaven entre sa paret i sa senyorassa, que se'n duia qualche fregada i mitja, i ella juna bona mala cara! i qualche paraulota que s'arrabassava contra aquells... *imprudents* que menaven tan poc respecte a una senyora com ella.

En Pere no gosava a fer lo que feien aquells... *imprudents*, i el pobre

se veia condemnat a haver d'anar coucou darrera sa senyorassa.

L'homo arriba a perdre sa paciència, i pega enforinyada entre sa paret i sa senyorassa, que va anar una estona de la banda a la banda i amb un poc més pega de copes.

I no fonc això sols, sino que amb sa fregada sa manta de sa senyorassa s'enganxà an es jaquet d'En Pere, i aqueix la se'n duia de remolc un bon tros, cridant sa senyorassa que aquell pagés li robava sa manta i amb un poc més l'havia tomada en-terra, i se posà a dir-li nons lletjos, que no li deixà part sana.

La gent e'hi acudí, i tothom deia:

—¿Què és estat això? ¿Què és estat això?

—¡Que ha d'esser estat! diu En Pere. Que aquesta senyora parava tot es carrer, se'n anava tan a poc a poc que, com movia un peu, s'altre ja havia posada rel, tothom li passava p'es costat i se'n duia de costerades a balquena; jo he acabada sa paciència, i he fet lo que feien ets altres.

—Però casi m'heu tomada! diu sa senyorassa. ¡I me prenieu sa manta! Sobre tot, jo vos asseguro que vos hi posareu sa mà! Plet vos pos avui mateix!

—¡Que me'n pos! diu En Pere. Ja me'n han posats cinc. ¡Aqueix farà sis!

En Pere deixa en banda sa senyorassa i tots aquells ciutadanets i ciutadanetxes que l'enrevoltaven, i s'afica dins es primer hostel que troba.

Demana si li volen donar cobri, li diuen que sí, l'homo s'asseu de cansat que estava, des'sua una mica, se treu un tros de pa i formatge que s'avia posat dins sa faldriguera, i ja es partit a donar-li clau.

Amb això li agafa set; deixa es pa i formatge dalt sa taula, se'n va an es gerrer a pegar una timbola. Pegada, se gira a sa taula i veu un moix que pega fitorada an es formatge i que fuig com la bala.

—¡Dimoni de moix! diu En Pere.

I se treu una sabata, la hi tira, l'endevina devers es cap, i el deixa estès allà mateix, ja no tirà cap cossa.

S'hostaler se'n tem, i tot enfadat diu:

—Era un moix de primera. El m'heu mort? El m'haureu de fer bo!

—Serà massa dejorn! diu En Pere.

—¿A sí? diu s'hostaler. ¡E'hu veurem si serà dejorn o tart! Ara mateix me'n vaig a posar-vos plet!

—Res, diu En Pere. Jo vos hi acompanyaré. Ja me'n han mogut sis, i aqueix farà set.

—Ja estau cuit idò! diu s'hostaler.

—Sí, diu En Pere, ¡A un negat no li venen cent canes d'aigo!

L'homo aquí comensa a veure-se estret de tot, es cap li cloquetjava una cosa de no dir, i pensà amb ell mateix que, si no se'n anava an es jutge i no feia bo amb ell, el deixarien tants de llocifers despiuat com un Sant Cristó i sense fesomia.

Surt an es carrer, demana an es primer que topa, si li voldria a on estava es jutge, i aquell li diu:

—Sí que sou caigut bé. Jo som s'esgotzír, i ara vaig a veure'l per rebre'n ordes.

En Pere aquí cobra un coratge fòra mida. Conta a s'esgotzír lo que li passava, s'esgotzír se'n compateix i el presenta an es jutge, que era un sant homo i sobre tot un defensor des malanats i desvalguts quant veia que altres los volien fer sa llenya damunt. En Pere li donà relació des set plets que li volien moure, i llavò li diu:

—Senyor, vetaquí ses cent lliures i es serró des plet qui fa quatre, i les set que't per vostè, que bé les se gonyarà amb sa sentència que fassa.

—A poc a poc! diu jutge. Sa justicia no s'ha de fer per doblers. Ja guardaré ses cent lliures, i faré d'elles segons veja que sia just.

—Les deix en les seues mans, diu

En Pere. I ara esper que me farà la mercè de dir-me que he de fer.

Es jutge aquí diu a s'esgotzír:

—Acompanya aqueix homo an es Tribunal, i que esper allà que el criden.

S'esgotzír acompanya En Pere an es Tribunal, es jutge s'hi esquitxa també; i al punt hi compareixen En Pau, es veinat, es frare, es des serró, es serrador, sa senyorassa i s'hostaler.

Es jutge crida En Pere, i el fa seure davora sa seua taula per que responga a tot lo que li demanaran, i fa entrar En Pau es primer.

—Que teniu contra aquest homo? li diu es jutge signant En Pere.

—¿Que tenc? diu En Pau. Que mon Pare el feu hereu, allà on me tocava a mi. Li he demanada s'heretat i no va d'aglans.

—Res, diu es jutge. Ell que la tenga mentres viurà, i de mort d'ell que vaja a vos.

—Me'n aflui! diu En Pau. Ell es més jove que no jo!

En Pau buidà des tribunal tot mostii cap a ca-seua.

Es jutge crida es veinat i li diu:

—¿Que teniu vos contra aquest homo? signant an En Pere.

—¿Que tenc? diu es veinat. Que me llogà un bou per llaurar, es bou llaurant pega a una soca de figuera i se romp una banya; es bou romàn tudat per tota la vida; i demàn que el me fassa bo.

—Res! diu es jutge. Aqueix homo que tenga es bou fins que li torn sortir una altra banya i siga grossa com sa que se va rompre!

—Me'n aflui! diu es veinat.

I ja li hagué estret cap a ca-seua per por de no esser-hi demés.

Crida llavò es jutge es frare i li diu:

—¿Que teniu contra aquest homo? signant an En Pere.

—¿Que he de tenir? diu es frare. Que m'aidà a treure es meu ase de dins un encallador, i li arrabassà sa coa, i ara tenc tudat s'animal; i demàn que el me fassa bo.

—Res, diu diu es jutge. Aqueix homo que se'n men s'ase a ca-seua, que li tenga molt d'esment fins que li torn sortir sa coa i siga tan llarga i ufanosa com era primer.

—Me'n aflui! diu es frare.

I fogí més que depressa cap an es convent per por que no l'enbolicassen de mala manera, allà on sense ordre des Prior se'n era anat a moure plet, contra ses seues Regles.

Es jutge crida aquell des serró, i li diu:

—¿Que teniu contra aqueix homo? signant an En Pere.

—¿Que tenc? diu ell. Que vaig deixar per descuit un serró dalt una paret a on duia docentes lliures, i aquest homo li posa ses mans damunt, i en entregué cent lliures.

—¿I com provareu vos? diu es jutge, que havieu posades docentes lliures dins es serró?

—¿Que no basta sa meua paraula? diu aquell.

—¿I an aquest homo, diu es jutge, signant an En Pere, no li ha bastar també sa seua paraula per provar que ell no tregué ni una treseta des serró?

Aquell des serró romangué confús, sense sebre que havia de dir.

—Bono! diu es jutge. Ses cent lliures que aqueix homo m'ha entregades dins es serró, quedaràn depositades aquí, i ja hi faré sa sentència que hi escaurà.

—Me'n aflui! diu aquell.

I ja ha presos ets atapins cap a ca-seua, sense voler sebre res pus de ses cent lliures.

Crida llavò es jutge es serrador, i li diu:

—¿Que teniu contre aqueix homo? signant an En Pere.

—¿Que tenc? diu ell. Que va caure dalt mon pare i el me matà, i demàn que el me fassa bo.

—Res, diu es jutge. Aqueix homo que se pos allà on estava vos-tron pare, i vos tirau-vos-hi damunt; i, si el matau, mort!

—Jo me'n aflui! diu es serrador.

I se'n va a ca-seua amb un dit part da vall s'espinada i s'altre a s'oreia.

Llavò crida es jutge sa senyorassa, i li diu:

—¿Que té vostè contra aqueix homo? signant an En Pere.

—¿Que tenc? diu sa senyorassa. ¿Que jo me'n anava per tal carrer sa més descansada del món sense posarme amb negú; i és passat aquest pagès p'es meu costat amb tan poc mirament, que me pega tal costerada que amb un poc més caic de folondres, i llavò me prenia sa manta i la m'ha esqueixada tota.

—Res, diu es jutge. En trabar-lo mai vostè per cap carrer, si li atura es pas, li etzibi també costerada; i, si el fa pagar de folondres, ja se'n aixecará si vol, i vostè fassa son cap envant.

—Me'n aflui! diu sa senyorassa.

I se'n anà tota morrotosa, fent flama-da contra es jutge i aquella mala pècora de pagès.

—E'hi ha més frares a confessar? diu aquí es jutge.

—Vossa senyoria, diu s'esgotzír, deu vour dir pletetjadors?

—Això mateix! diu es jutge. Ja me pories haver entès.

—Un altre n'hi ha! diu s'esgotzír.

—Idò que entr! diu es jutge.

S'hostaler ja no gosava a entrar veient lo tort que havia dit a tots ets altres, però passa envant, sense sebre que's feia.

—Bono diu es jutge, com el me veu. ¿Que teniu contra aquest homo? signant an En Pere.

—¿Que tenc? diu s'hostaler. Que ha tirada una sabata an es moix meu, i el m'ha mort; i demàn que el me fassa bo.

—Res, diu es jutge. Suposat de que es vostro moix li ha pres es formatge i que ara no té que menjar vos donau-li dinar i sopar i llit per jeure fins demà dematí, que se'n tornarà an es seu poble, i ja me dureu es compte des llaít que vos haurà fet; i, si és just, jo el vos pagaré.

S'hostaler se'n anà a ca-seua, donà dinar an En Pere i sopar i llit per jeure, i En Pere lo endemà dematí se'n tornà an es seu poble content i alegre de lo bé que era sortit de tots aquells plets.

Ara s'hostaler no tengué pit per anar a cobrar des jutge s'hostalatge d'En Pere, per por de no sortir-ne més nafrat.

I si no són morts, són vius; i si no són vius, són morts; i al cel mos vegem tots plegats. Amèn.

JORDI DES RECÓ.

Es *Círcol de Obrers Catòlics* de Santa Catalina (Ciutat) ha comensat a publicar un bolletí mensual baix des títol de *El Mensajero*. Establím el canvi i li desitjam molts d'anys de vida i aqueix que no cont.

Notícies de Manacor

Demà a la Parroquia festa solemne del Sant Cristó a intenció de devota persona. Predicará Mn. Antoni Truyols, Catedràtic del Seminari.

Mn. Juan Parera, Vicari de La Pobla, ha publicat damunt *Sa Marjal* lo que lletgi dia 9 de juliol avespere a Manacor sobre l'amo'n Llorens Caldentey, que agrada tant a la gent.

N'ha enviats 150 exemplar an es nostro repartidor (Ferrer, 5) per vendre a deu centims de pesseta. Qui en vulga, que acudisca a ca's Repartidor, Mestre Antoni Fiol.

Sa calor que fa no té aguant; si no plou prest, no sabem que succeirà. Deu s'apiadi de noltros, perque ses febrés, ses maledes i e-res segueixen tant maig, que és un horror.

Amb tot i fer tanta de calor i que no plou, ses figues comensen es-er molt blanques.

A s'Hostici han de rifar una mula que fa molta de planta. Un vell hi posen. Si la voleu treure posau-hi. Com més billets pendreu, més vos exposau a treure. S'és mester anar uis espolsats.